

13

Pasaulio Lietuvis

REDAKTORĖS ŽODIS

Viščiukus skaičiuojame rudenį 5

LIETUVOJE

Suvažiavime aptartos PLB aktualijos ir ateities vizijos 6
 Skaudi realybė: lietuviai – populiarūs „prekė“ 10
 Druskininkuose aptarti lituanistinio švietimo reikalai 12
 Kodėl jūs mylite Lietuvą? 13

TEMA

Čia – mūsų namai: laime, laisve ir vienybe apgobti 15

IŽVALGOS

Makedoniečio gimnazija 20

AKTUALU

Lietuvių namų laiškas 23
 A. Kasparavičius: „Rinkimai turi būti suprantami bet kuriam raštingam piliečiui“ 24

SVEČIAS

IV PLJ kongresas: aktyvesnės bendruomeninės veiklos ir
 lietuviškų vestuvių šauklis 28

LIETUVIAI PASAULYJE

„Priversti“ šnekėti lietuviškai 31
 K. Donelaičio gyvenimo ir kūrybos takais Karaliaučiaus krašte 33
 Pusę metų Briuselyje karaliavo lietuviškos knygos 35
 Vasario 16-osios gimnazijoje įkurtas Tėvų fondas 36
 Lietuvai atviri padangių keliai 37
 Atsisveikinome su dr. J. Kazicku 38

TRUMPAI

..... 40

DĖMESIO

..... 42

24

33

37

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS (PLB) VĀLDYBA (2012–2015)

Marija Danguolė Navickienė (JAV)
PLB pirmininkė, Visuomeninių reikalų komisijos pirmininkė
navickiene@verizon.net

Simonas Černiauskas (Vokietija)
PLJS pirmininkas, Jaunimo ir Sporto reikalų komisijų pirmininkas
simonas@pljs.org
www.pljs.org

Dalia Henke (Vokietija)
PLB įvaizdžio, informacijos sklaidos ir „Pasaulio lietuvių“ reikalų komisijos pirmininkė, PLB valdybos pirmininkės pavaduotoja
daliahenke@gmail.com

Gintautas Želvys (Rusija)
Rytų kraštų ir Rusijos reikalų komisijos pirmininkas, PLB valdybos pirmininkės pavaduotojas
gintautaszelvys@mail.ru

Jūratė Caspersen (Šveicarija)
Kultūros reikalų komisijos pirmininkė
jurate@caspersen.ch

Juan Ignacio Fourment Kalvelis (Argentina)
Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas
jkalvelis@yahoo.com.ar

Antanas Rasiulis (Rusija)
antanas_rasiulis@mail.ru

Artūras Maslauskas (Danija)
Finansų reikalų komisijos pirmininkas
maslauskas@webmail.dk

Aurelija Norienė (Belgija)
Naujosios emigracijos reikalų komisijos pirmininkė
aurelija.norienne@skynet.be

Prel. Edmundas Putrimas (Kanada)
Sielovados reikalų komisijos pirmininkas
putrimas@sielovada.org

Laima Apanavičienė (JAV)
Švietimo reikalų komisijos pirmininkė
laimaa@hotmail.com

Angelė Vaičiūnienė (Kanada)
Šiaurės Amerikos komisijos pirmininkė
angele.v@bell.net

PLB biuro adresas:
213 West Lake Shore Drive
Cary, IL 60013
USA

PLB atstovybė Lietuvoje
Gedimino pr. 53-212
LT-01109 Vilnius
Tel./faks. +37052396264
El. p.: vigrub@lrs.lt; plbav@lrs.lt
www.lrs.lt/plb
www.plbe.org

PLB atstovė Lietuvoje
Vida Bandis
+370 52 396 156
vida.bandis@lrs.lt

PLB konfliktų sprendimo komitetas:
Vytautas Maciūnas (JAV),
Marytė Šmitienė (Vokietija),
Rūta Žilinskienė (Kanada)

PLB kontrolės komisija:
Saulius Kačiulis (Italija),
Angelė Nelsienė (JAV),
Aldona Seghal (Švedija)

PLB išdininkas
Ramutis Plūra
ramas@gjmlp.com
3906 Lakeview Dr.
Racine, WI 53403
USA

PL išdininkas
Vytenis Vilkas
Tel. 1 661 254 5593
El. p. v.vilkas@prodigy.net
22343 Cardiff Drive
Saugus, CA 91350
USA

Pasaulio Lietuvos

LEIDINYS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS GYVENIMUI IR MINČIAI
Mėnesinis žurnalas. 2014 m. 07/529

Vyriausioji redaktorė Deimantė Dokšaitė
plietuvis@plbe.org

Kalbos redaktorė Sandra Sirvidienė

Makeuotojas Darius Markūnas

Autoriai: Deimantė Dokšaitė, Dalia Staponkutė, Dalia Cidzikaitė, Irina Mickutė, Jūratė Caspersen, Birutė Augustanavičiūtė, Arūnas Teišerskis, Gintarė Malinauskaitė, Simonas Černiauskas, Žana Jermakovaitė, Rimantas Zagrebajev, Edita Ritmejerytė, Janina Varnienė

Fotografai: Deimantė Dokšaitė, Arūnas Teišerskis, Jaona Kuraitė-Lasienė, Valentina Loginova, Marija Dambriūnaitė-Šmitienė, Raymondas Vyšniauskas

Išdininkas Vytenis Vilkas
Spaudė UAB „Draugų studija“

Redakcijos adresas:
Laikiniai laiškus „Pasaulio lietuviui“ galima siųsti PLB atstovybės adresu:
Gedimino pr. 53-212
LR Seimo III rūmai
LT-01109
Vilnius, Lietuva

PLB tinklalapis:
www.plbe.org
www.lrs.lt/plb
ISSN 1732-0135

Del reklamos žurnale „Pasaulio lietuvis“ kreipkitės
el. pašto adresu: daliahenke@gmail.com

PPRENUMERATA METAMS:
Lietuvoje – 60 Lt;

Europos valstybėse:
paprasta prenumerata – 45 EUR,
garbės prenumerata – 65 EUR;

Australijoje:
paprasta prenumerata – 60 AUD,
garbės prenumerata – 93 AUD;

JAV, Kanada ir ir kiti kraštai:
paprasta prenumerata – 63 USD,
garbės prenumerata – 90 USD;

Užsakant į Lietuvą iš kitų kraštų:
26 EUR, 32 AUD, 36 USD.

Prenumeratorių Lietuvoje dėmesui!

Žurnalą „Pasaulio lietuvis“ galite prenumeruoti
perveddami lėšas banko pavedimu į „Pasaulio lietuvių“
sąskaitą Lietuvoje ir atsiųsdami elektroniniu paštu
prenumerata@plbe.org adresą, kuriuo siųsti žurnalą.

Banko rekvizitai:

Gavejas: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
atstovybė Lietuvoje
Sąskaitos Nr. LT76 7300 0101 2423 6579
Bankas: AB „Swedbank“

Banko adresas: Konstitucijos pr. 20A,
03502 Vilnius
Banko kodas 73000
SWIFT kodas HABA222

Australijoje:
čekius siųsti adresu: Antanas V. Kramilius
OAM, JP 83 Queen Street
Canley Heights, N.S.W. 2166, Australia
JAV, Kanada, kiti kraštai:
čekius siųsti adresu: Vytenis Vilkas
(„Pasaulio lietuvis“)
22343 Cardiff Drive
Saugus, CA 91350, USA

NAUJOVĖ!

Nuo šiol „Pasaulio lietuvių“ galima prenumeruoti ir skaityti interneto svetainėje
www.lingjob.lt. Vieno numerio kaina – 10 Lt.

Už žurnalą „Pasaulio lietuvis“ prenumeratą galima sumokėti
per „Paypal“ mokėjimo sistemą. Tereikia el. paštu
prenumerata@plbe.org parašyti laišką ir paprašyti sąskaitos apmokėjimui.

PayPal

LEIDĖJAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB). Žurnalas leidžiamas nuo 1963 metų.
Platinti „Pasaulio lietuvių“ tekstus ir vaizdo informaciją galima tik gavus raštišką sutikimą.
„The World Lithuanian“ magazine
Published monthly by the Lithuanian World Community, Inc.
Copyright by The Lithuanian World Community, Inc.

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“
leidybą iš dalies remia
Užsienio reikalų ministerija

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Lietuvos Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas remia
„Pasaulio lietuvių“ žurnalo redakcijos vykdomą projektą
„Lietuvybės formos pasaulyje: liuanistinis švietimas,
lietuviškas kultūrinis paveldas užsienyje, ryšiai su Lietuva“

Viščiukus skaičiuojame rudeni

Kartais pagalvoju, kad apmaudu, jog „Pasaulio lietuvis“ yra žurnalas, o ne naujienų portalas, nes va, kad ir šiame numeryje netilpo visos vasaros visi pasaulio lietuvių įvykiai ir reikalai. Tačiau, kita vertus, ribotas puslapių skaičius, o ne tarsi guminė, besitampanti internetinė erdvė, įpareigoja atrinkti tai, kas svarbiausia, aktualiusia, ir neužkrauti skaitytojų „informaciniais triukšmais“. Tad jūsų rankose šįkart itin koncentruotas „Pasaulio lietuvis“ su keliais, jau tęstiniais tapusiais, akcentais – rašytojos Dalios Staponkutės mūsų minčių pakutenimu, dar vienu interviu apie internetinius rinkimus (šįkart kritišku) bei besitęsiančio Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos jubiliejinio ciklo straipsniu, nukeliančiu į Ketvirtąjį pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kongresą.

Iš birželį vykusių Seimo ir PLB komisijos posėdžių pasirinkau išsamiau aprašyti tik vieną temą – prekybą žmonėmis. O prie kitų, irgi įdomių, nagrinėtų Seime, dar bandysime sugrįžti.

PLB ir PLJS kraštų bendruomenių pirmininkų suvažiavime Klaipėdoje buvo aptartos ne tik šių dienų aktualijos, bet ir PLB ateities vizijos. O kai kurie dalyviai iškart po suvažiavimo leidosi Kristijono Donelaičio keliais Kaliningrado srityje. Apie abu šiuos įvykius skaitykite šiame žurnalo numeryje.

Jokia kita negalėjo būti šio numerio tema, kaip tik Dainų šventė. Kas kartą ji darosi vis didesnė šventė kiekvienam, tiek dalyviui, tiek žiūrovui, kaskart vis daugiau veidų joje šypsosi, o ne susirūpinę stebi.

Kaip visada, daug dėmesio skiriame lituanistiniam švietimui – prioritetinei pasaulio lietuvių išėvijos sričiai. Ši tema aptariama publikacijoje apie Europos lituanistinių mokyklų sąskrydį „Draugystės tiltas“, taip pat straipsnyje „Kodėl jūs mylite Lietuvą?“ ir kt.

Galiausiai į jus kreipiuosi taip pat, kaip kreipiausi į susirinkusiuosius PLB ir PLJS kraštų pirmininkų suvažiavime – laikiu laiškų su straipsniais, žiniomis, atsiliepimais, patarimais, pasiūlymais ir kritika.

Viščiukai suskaičiuoti ir jūsų dėmesiui „Pasaulio lietuvis“ puslapiuose surikiuoti. Gero skaitymo!

Nuoširdžiai

„Pasaulio lietuvis“ redaktorė
DEIMANTĖ DOKŠAITĖ

KODĖL JŪS MYLITE LIETUVĄ?

Visą vasarą Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių švietimo centre dienos pilnos susitikimų, pasimatymų, apsikabinimų ir išsiskyrimų – „iki kito karto!“

Jaunuoliai su juos globojusiais mokytojais

Suprasti multikultūrinius procesus ir gebėti vesti tarpkultūrinį dialogą su kitų šalių bendruomenėmis, pritaipyti, bet neišnykti svetimos kultūros apsuptyje – šiuos klausimus kėlė ir sprendimų ieškojo į kvalifikacijos tobulinimo seminarą „Multikultūrinis ugdymas – ugdymo kokybės prielaida“ Trakuose susirinkę formaliojo ugdymo užsienio lietuviškų mokyklų mokytojai ir vadovai iš Pelesos ir Rimdžiūnų mokyklų, Punsko Kovo II-osios licėjaus, Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir Seinų „Žiburio“ mokyklos, Rygos lietuvių vidurinės mokyklos bei Maskvos Jurgio Baltrušaičio vidurinės mokyklos. Seminaro metu Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorė dr. Laima Sajienė kalbėjo apie tarpkultūrinio ugdymo ypatumus, bruožus, santykių tarp kultūrų mezgimo galimybes ir patirtis. Anot lektorės, pedagogai, dirbantys užsienio lietuvių mokyklose, turi tobulinti tarpkultūrinio ugdymo kompetenciją: formuoti

Irina Mickutė,
Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių švietimo skyriaus vyresnioji metodininkė

tautinį tapatumą bei išlaikyti pagarbą tradicijai ir inovacijų pusiausvyrą, lituanistinis ugdymas turėtų būti labiau dinamiškas, lanksčiai tenkinti naujos kartos poreikius. Psichologas dr. Tomas Lagūnavičius skatino mąstyti ir veikti neįprastai, laužyti įpročius ir standartus, siūlė išbandyti net 76 mokymo grupes ir formas bei įdomius, neakademiškus išmokymo metodus. Anot lektoriaus, norint, kad lietuviška mokykla išliktų vietiniame kontekste, reikia kurti išskirtinę mokyklą, t. y. parengti programų, paslaugų tėvams ir vaikams, kurių nesiūlo kitos mokyklos. „Nesakykit, kad negalit to padaryti, bet galvokit, kaip tai padarysit“, – kalbėjo T. Lagūnavičius. Vakarodami po paskaitų, šio seminaro dalyviai diskutavo: „Kas esu? Kuo noriu būti? Kaip išlikti tokiu, koks esu kitos šalies sociokultūriname kontekste? Kodėl myliu Lietuvą ir kaip ją mylėsiu toliau?“

Panašius klausimus kėlė ir vaikai, liepos 8–17 dienomis susirinkę į Vilniaus lietuvių namus iš Airijos,

Baltarusijos, Danijos, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Vengrijos bei Šveicarijos. Šių užsienio lietuvių formaliojo ir neformaliojo ugdymo mokyklų mokinių, lietuvių kilmės tremtinių ir politinių kalinių palikuonių bei etninių žemių lietuvių vaikų vasaros stovyklą finansavo Švietimo ir mokslo bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Susirinko 29 vaikai mokytis lietuvių kalbos, liaudies šokių ir pažinti Lietuvą. Stovyklautojai vyko į ekskursijas po Trakus, Kernavę, Vilnių, aplankė Tuskulėnų dvaro ekspoziciją, Karo technikos muziejų, lavino ištvermės įgūdžius Uno parko lipynėse, dažasvydžio rungtynėse ir sporto olimpiadoje. Laisvalaikiu buvo rengiami kino vakarai, talentų šou, proto mūšiai, įdomiosios chemijos pamokos ir diskotekos. Kaip pasakoja Rūta iš Airijos, „įspūdziai kuo įvairiausi – nuo susizavėjimo iki gaudulio. Mane ypač sukrėtė Tuskulėnų parko ekspozicija ir labai pralinksmino dažasvydžio žaidimai“. Antanas iš Kaliningrado sako, kad ▶

Stovyklautojai ant Gedimino kalno

„šioje stovykloje įgijo bendravimo lietuviškai patirties, susirado draugų ir dar geriau pažino Lietuvos istoriją“. Mažai kalbėdamas lietuviškai atvyko Vladas iš Buriatijos (Rusija), bet per užsiėmimą laišką seneliui stengėsi parašyti lietuvių kalba. Jo močiutė buvo represuota ir ten, sutikusi mylimą vyrą, liko visam gyvenimui. Vlado ir jo brolio buvimas Lietuvoje skirtas močiutės atminimui, kuri taip ir negrįžo į gimtinę. Stovykloje neretai skambėjo vieno kitam užduodamas klausimas: „Tu myli Lietuvą? Kodėl?“ Ar rado vaikai atsakymą į šį klausimą per dešimt dienų – nežinia. Bet čia jie pažino Lietuvos istoriją ir kultūrą, prisilietė prie gimtinės šaknų, bendraudami su savo bendraamžiais iš kitų šalių, kalbėjo ir mąstė lietuviškai. Šios vasaros įspūdžiai ir pačių ištaipytos keraminės lėkštės primins šauniai praleistą laiką Lietuvoje. O stovyklos organizatoriai tikisi, kad jie grįš mokytis į Vilniaus lietuvių namus ir kurs savo ateitį Lietuvoje.

Klausimas „Kodėl Jūs mylite Lietuvą?“ kilo ir penkiems Pietų Amerikos jaunuoliams: Jimenai Chizas, Catalinai Melnesiuk, Rodrigui Salto iš Argentinos bei Rodrigui Martinez ir Alejandro Brom iš Urugvajaus. Per pusę metų buvimo čia jie pamilo Lietuvą ir atrado daug nuostabių dalykų: kaimišką duoną, vasaros medų, sūrio kelią, sniegą ir šaltį, nuostabiai gražias merginas, sunkią lietuvių kalbą, išlaikytas tradicijas, daug bažnyčių bei aistrą krepšiniui.

Mes mylime savo mamas ir negalvojame, kodėl. Lietuva, kaip motina, yra mūsų ir mumyse. Ir kitaip nebus.

Šie jaunuoliai atvyko į Lietuvą, į Vilniaus lietuvių namus mokytis lietuvių kalbos, istorijos / geografijos, tikybos ir etnokultūros. Mokymus finansavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Lietuvių fondas, Lietuvių katalikų šalpos fondas, privatūs rėmėjai. Per šešis mėnesius jiems buvo prarastos 625 pamokos: 550 lietuvių kalbos, 25 etnokultūros, 25 istorijos / geografijos, 25 tikybos / dorinio ugdymo. Be pamokų, jiems buvo organizuojamos ekskursijos į Lietuvos dvarus, Panemunės pilis, Anykščius, Kauną, Pažaislio vie-nuolyną, vyko Jogailos keliu net į Lenkiją. Lankėsi Rumšiškių muziejuje, Genocido muziejuje, Valdovų rūmuose, Signatarų namuose, Katedros požemiuose, etnokultūros centre, LR Seimo rūmuose bei dalyvavo įvairiuose susitikimuose ir renginiuose. Iš viso jie dalyvavo keturiasdešimtyje įvairaus pobūdžio renginių. Su jaunuoliais dirbo Vilniaus lietuvių namų pedagogai ir Užsienio lietuvių švietimo skyriaus metodininkai.

Pietų Amerikos jaunuolių lietuvių kalbos įgytos žinios buvo įvertintos ir visiems įteikti B1 lygį (pagal Europos kalbų aplanko

lygmenis) patvirtinantys oficialūs pažymėjimai. Jaunuoliai Švietimo ir mokslo ministerijos aprūpinti mokymo priemonėmis ir vadovėliais, kad grįžę galėtų mokyti kitus bendruomenės narius. Susitikti su jaunuoliais rado laiko Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius bei Vyriausybės kanclerio pirmasis pavaduotojas Remigijus Motuzas, Lietuvos Respublikos Seimo kancleris Jonas Milerius bei Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto biuro vedėjas Kęstutis Kaminskas, Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris Dainius Numgaudis bei šios ministerijos Užsienio lietuvių skyriaus vedėja Virginija Rinkevičienė, Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius bei Užsienio lietuvių departamento direktorė Gintė Damušytė, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė Danguolė Navickienė ir atstovė Lietuvoje Vida Bandis.

Dainų šventėje šokę kartu su Urugvajaus tautinių šokių kolektyvu „Ažuolynas“ bei Vilniaus lietuvių namų tautinių šokių kolektyvu, įdegę, pavargę, kupini įspūdžių, sugėrę tradicijas ir kalbą, šie jaunuoliai dėkoja visiems, dovanojusiems jiems šią nepaprastai brangią dovaną.

Tai tik dalelė susitikimų ir darbų, kuriuos Vilniaus lietuvių namų Užsienio lietuvių švietimo centro kolektyvas nuveikė per vasarą: stengiamės žinoti, kokius jausmus prisilietęs prie Lietuvos, pajutęs jos alsavimą dažnas užsienio lietuvis jai išgyvena. O atsakymas į klausimą „Kodėl Jūs mylite Lietuvą?“ yra irgi labai paprastas. Mes mylime savo mamas ir negalvojame, kodėl. Lietuva, kaip motina, yra mūsų ir mumyse. Ir kitaip nebus. O Vilniaus lietuvių namai visada laukia visų Lietuvą mylinčių, norinčių pažinti jos kalbą bei kultūrą ir sugrįžtančių tarsi į namus. ■

Užsienio lietuvių atstovai per oficialų šventės atidarymą prie LR prezidentūros

ČIA – MŪSŲ NAMAI: LAIME, LAISVE IR VIENYBE APGOBTI

Dainų šventė keliolikai tūkstančių jos dalyvių prasideda dar gerokai iki tol, kol žengiamas žingsnis į Kalnų parką, Lietuvos futbolo federacijos stadioną ar į Vingio parko estradą. Dainų šventė nėra tik savaitės trukmės, kad ir nuostabiausių emocijų kupinas, renginys. Dainų šventė – tai mūsų tradicija, besitęsianti devyniasdešimt metų, įkvepianti, jungianti ir užliejanti mūsų širdis tobuliausiais jausmais. Dalyviams – tai saldus atpildas už sunkų ir pasiaukojamą darbą, naujos ir jau laiko patikrintos draugystės, o žiūrovams – atgaiva sielai, patriotiškumo užtaisas ir vienybės šaltinis.

Deimantė
Dokšaitė

Šiemetė Dainų šventė išsiskyrė tuo, kad tai tikrai buvo šventė kiekvienam norinčiam būti jos dalimi. Vilniuje lauko kavinėje pasipuošusios tautiniais rūbais susėdusios kavą gurkšnojo ir kvatojo moterys. Dainų dieną ant Vingio parko žolės su pledais ir vaišėmis sutūpė ir dainų klausėsi šeimos su vaikais, draugų būreliai, mylimieji. Pagalbon Dainų šventės organizatoriams įsiliejo šimtas „Global Lithuanian Leaders“ surinktų savanorių. Lietuviškai kartu su kitais tūkstančiais choristų uždainavo Švedijos ambasadorė Lietuvoje Cecilia Ruthstrom-Ruin. Eisenoje nuo Katedros iki Vingio parko žygiavusieji įvairių Lietuvos rajonų ir užsienio šalių atstovai degė pasididžiovimu savo kraštu, o juos plojimais, šypsenomis ir šūksniais sveikino praeiviai. Ši Dainų šventė buvo visų mūsų, besidžiaugiančių, besididžiuojančių, vienybės siekiančių ir laisvų žmonių svaigulio savaitė. Kai tautinis kostiumas tampa gražiausiu rūbu, kai ▶

svetimas stovintis šalia ir giedantis himną tampa savu susiėmus už rankų, kai norisi visus užsienyje surastus draugus atsivežti į tokią nuostabią dainuojančią, šokančią Lietuvą, kai linksma užsienio lietuvių nuotaika jau nekontrastuoja su Lietuvoje gyvenančiųjų, nes juk tai nuostabiausia šventė, laimės šventė.

ATIDARYMO KONCERTAS PAKVIETĖ Į „DAINOS NAMUS“

Dainų šventė prasidėjo koncertu „Dainos namai“ Katedros aikštėje, kur susirinkusieji buvo pakviesti įsitraukti į tradicijų sukūrį ir kartu dainuoti gerai žinomas liaudies dainas bei skirtingų laikmečių ir žanrų populiariusius kūrinius. Koncerto režisierius Valentinas Masalskis sakė, kad Dainų šventės atidaryme jis stengėsi išvengti pompastiškumo ir norėjo ištrinti ribą tarp publikos ir dalyvių. Tam puikiai padėjo ekrane rodomi atliekamų dainų žodžiai, suteikę galimybę žiūrovams kartu traukti dainininkų atliekamas dainas.

Atidarymo koncerto pabaigoje pasipuošė Katedros varpinė – ją nušvietė įspūdinga Dainų šventę simbolizuojančio Dainų medžio trimatė projekcija.

GLOBOJO PREZIDENTĖ D. GRYBAUSKAITĖ

Kitą dieną, po atidarymo koncerto, sostinės S. Daukanto aikštėje iškilmingos ceremonijos metu pakelta Dainų šventės vėliava, susirinkusiuosius pasveikino ir oficialią Dainų šventės pradžią paskelbė Dainų šventės globėja Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Tos pačios dienos popietę prie Valdovų rūmų atsidarė tradicinių amatų miestelis, o Taikomosios dailės muziejuje – liaudies meno paroda „Pasaulis – namuose“.

Šios dienos renginius vainikavo Kalnų parke vykęs vienas spalvingiausių ir žiūrovų mėgstamiausių Dainų šventės renginių – Ansamblių vakaras „Krantai Nemunėlio“.

Unikalų reginį, atspindintį dainų, tarmių, kostiumų, muzikos instrumentų, šokių ir žaidimų įvairovę ir savitumą, kūrė liaudies dainų ir šokių ansambliai, liaudies dainų atlikėjos Veronika Povilionienė ir

Šokių dienos kūrybinės grupės vadovas V. Mačiulskis džiaugėsi, kad pasirodyti atvyko didelis būrys šokėjų iš užsienio: „Penki šimtai šokėjų net iš vienuolikos šalių.“

Rasa Serra, ansamblis „Sedula“ bei liaudiškos muzikos kapelų muzikantai. Kiekvienoje koncerto dalyje atsiskleidė skirtingų etnografinių regionų – Dzūkijos, Aukštaitijos, Sūduvos, Žemaitijos ir Klaipėdos krašto – savitumai. Juos pristatė tarmiškai kalbančios poros (ypač įdomu buvo išgirsti, kaip šneka lietuvninkai!), pasipuošusios regiono kostiumais, kiekvieno regiono specifika pristatanti programa, kostiumai, regionui būdingi kūriniai. Visą pasirodymą sudarė 36 kūriniai, iš jų net 23 sukurti šiai programai. Šventės kulminacija tapo visų drauge atliekama daina „Kur giria žaliuoja“ ir daugiau kaip tūkstančio šokėjų šokama „Paskutinė polka“.

FOLKLORAS DALIJOSI LAIME

Dainų šventei persiritus į antrąją pusę, nuo ankstauro ryto iki vidurnakčio Lietuvos sostinės istorinių pilių prieigas užpildė folkloro dvasia, o Šv. Jonų bažnyčioje suskambo šimtai kanklių. Nusileidus saulei pro Valdovų rūmų vartus žengė istorinės baltų gentys.

Dainų šventės folkloro diena „Laimužės lemta“ prasidėjo simboliu duonos sunešimo ritualu Katedros aikštėje. Ši diena pripildė Vilnių senųjų tradicijų, užliejo liaudies dainų melodijomis. Programą papildė susitikimai su išmintimi besidalinančiais tradicijų žinovais ir etninės kultūros tyrinėtojais, o įdomios patirties suteikė liaudies amatų meistrai. Net šeši tūkstančiai šventės dalyvių Katedros aikštės, Gedimino kalno ir papėdės, Bernardinų sodo scenose, aikštelėse, kiemeliuose koncertais, mokymais, pokalbiais, žaidimais padėjo atpažinti įvairius laimės pavidalus. Kaip pasakojo Folkloro dienos vadovė Vida Šatkauskienė, folkloro kolektyvų tikslas buvo pripildyti mūsų namus laime. „Reikia mokėti namuose elgtis gražiai, kad laimė nedingtų. Mes

esame tas laimės vanduo, užpildantis indą. Atėjusieji į folkloro dieną pagyveno laimės dvare. Folkloro kolektyvai pora metų laimės ieškojo ir mielai ja pasidalino“, – pasakojo ji. Kartu su Lietuvos folkloro kolektyvais ir amatų meistras pasirodė ir 10 užsienio lietuvių kolektyvų. Programą vainikavo koncertas-vakaronė „Laimėi vartus atvėrus...“ Katedros aikštėje.

Pavakarę į Šv. Jonų bažnyčią pakvietė kanklių koncertas. Jo metu per 600 geriausių Lietuvos kanklininkų iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestų bei regionų susirinkusiųjų sielas malonino gerai žinomomis liaudies melodijomis ir naujais kūriniais. Pasirodymo metu kanklininkės ne tik virpino kanklių stygas, bet ir stebino netikėtais sąskambiais: plojo, beldė akmenukais ir lazdelėmis, pliaukšėdamos liežuviu atkartoję skrabalų tembrą.

Dieną užbaigė kiek siauresnei auditorijai skirtas renginys – Valdo rūmų kieme vykęs baltų genčių kostiumų pristatymas. Per šiuolaikinį šokį, išskirtinius kostiumus, originalią muziką, vaizdo instaliacijas ir J. Aisčio poeziją vakaro sutemose trumpam atgimė senovės baltų pasaulis. Čia pristatyti 56 septynių baltų genčių – kuršių, sėlių, jotvingių, žemaičių, aukštaičių, lietuvių, žiemgalių – kostiumai,

puošti rekonstruotais juvelyriniais dirbiniais ir odiniais aksesuarais, nuo žiedo ant mažojo piršto iki tam tikrai genčiai būdingo apavo.

NET DU ŠOKIŲ PASIRODYMAI

Liepos 5 dieną Dainų šventė pakvietė net į keturis renginius. Tūkstančiai šokėjų vidudienį ir dar kartą vakare sukosi Lietuvos futbolo federacijos stadione, o Vilniaus dangų sudrebino pučiamųjų instru-

Australijos lietuviai Dainų šventėje

Edita Ritmejerytė

Dainų šventėje dalyvavo dvidešimt septyni Australijos lietuviai – 13 choristų ir 14 šokėjų. Visi dainininkai atvyko iš Melburno, o šokėjų grupė buvo jungtinė: viena pora šokėjų – Lina Jablonskytė ir Andrius Dunda – atvyko iš Adelaidės, o likusieji iš Melburno (šokių grupės „Gintaras“). Kad pavyktų sudaryti aštuonių porų grupę, Australijos lietuviams pagelbėjo Diana Miškelytė ir Dainius Ušackas iš Lietuvos.

Kadangi mus ruošusi vadovė Zita Šukytė negalėjo atvykti į Lietuvą, vadovų pareigas šventės metu atliko Dennis'as Gaylard'as ir aš, Edita Ritmejerytė.

Pasiruošimas šventei nebuvo lengvas, nes dėl didelių atstumų ne Melburne gyvenantiems 4 šokėjams šokius teko mokytis iš vaizdo įrašų. Porai iš Adelaidės porą kartų pavyko atvykti į Melburną intensyviai parepetuoti.

Nepaisant nesklandumų, Vilniuje mus teigiamai nuteikė Violetos Smieliauskaitės-Fabianovich padaršinimas per pirmąją repeticiją, o vėliau ir Vidmanto Mačiulskio bei Marytės Rimutės Zaleckaitės pagyrimai. Nuoširdžiai dėkojame šiems žmonėms bei visiems prie šventės prisidėjusiems už jų darbą bei palaikymą.

Paskutinę šventės dieną choristai kartu su šokėjais žygiavo eitynėse, nešini Australijos vėliavomis, Australijos lietuvių tautinių šokių grupės plakatu bei Australijos simboliu – kengūra Kevinu.

Labai tikiuosi, kad kitoje šventėje 2018 metais – kai minėsime Lietuvos valstybės šimtmetį – mūsų atvyks dar gausnesnis būrys iš Australijos, ir taip pat tikiuosi, kad galėsime pabendrauti su šokėjais iš šalių, kurios šiais metais dalyvauti negalėjo, bei su tais, su kuriais susipažinom šiais metais. Tad pradėkime ruoštis jau dabar!

mentų gaudesys. Tuo tarpu Bernardinų sodo ir Gedimino pilies papėdė užpildė Teatro dienos dalyviai, kurie vakarop Katedros aikštėje pristatė finalinį šio renginio pasirodymą – spektaklį „Jau saulelė...“

Daugiau nei 7,5 tūkstančio šokėjų, spalvingi tautiniai drabužiai, nuotaikinga muzika ir įspūdingos šokėjų kompozicijos – tokią dovaną tautiško šokio mėgėjams parengė Šokių dienos „Sodauto“ organizatoriai. Pasirodymas vyko net du kartus, mat nedideliame stadione negalėjo sutilpti visi norintys išvysti įspūdingus šokius. Šventę vainikavo daugeliui puikiai žinomas suktinis „Bitute pilkoji“, kurį šoko visi septyni su puse tūkstančio dalyvių.

Šokių dienos kūrybinės grupės vadovas Vidmantas Mačiulskis džiaugėsi, kad pasirodyti atvyko didelis būrys šokėjų iš užsienio. „Penki šimtai šokėjų net iš vienuolikos šalių. Jiems buvo skirta atskira pasirodymo dalis ▶

Dainų šventę globojo D. Grybauskaitė

„Ir papūtė šiaurės vėjas“. Jei seniau atvažiuodavo iš tradicinių kraštų – JAV, Kanados, Urugvajaus, tai dabar smagu, kad prisijungė kolektyvai iš Stokholmo, Londono, Hamburgo. Tikimės, kad kitoje Dainų šventėje jau turėsime kolektyvus ir iš Airijos bei Norvegijos“, – kalbėjo V. Mačiulskis, pastebėjęs, kad apsilankymas pas vieno ar kito krašto šokėjus juos motyvuoja ir padrąsina atvykti į Lietuvą.

Prieš vidurdienį šalia Valdovų rūmų įsikūrusiame Vaikų tradicinių amatų miestelyje buvo užbaigtas beveik tris dienas kurtas tradicinių namų simbolis – šiaudų sodas. Prie jo kūrimo visi norintys galėjo prisidėti nuo liepos 3 dienos. Kūrybinių dirbtuvių metu suvertos mažos detalės liaudies meistrų buvo sujungtos į vientisą kūrinį, kuris buvo įteiktas Vilniaus globos namams „Gilė“ ir jų auklėtiniams, taip pat dalyvavusiems kuriant šį sodą.

Šiomet pirmą kartą Dainų šventės žiūrovams pristatyta dar viena naujiena – Teatro diena „Dyvų dyvai“. Jos programa skirta lietuvių grožinės literatūros klasiko Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo metinėms ir Teatro metams paminėti. Daugiau nei 1000 dalyvių iš beveik 70

Šiomet pirmą kartą šventės organizatorių iniciatyva liepos 6-ąją minėta ir Tautinio kostiumo diena.

mėgėjų teatro kolektyvų vaidino pagal K. Donelaičio poemą „Metai“. Skirtingus poemos metų laikus savaip interpretavo Lietuvos regionai: Žemaitija – žiemą, Aukštaitija – pavasarį, Vilniaus kraštas ir Dzūkija – vasarą, o Suvalkija – rudenį.

Vakarop Vilniaus kalvomis praužė vario dūdų audra – Kalnų parke vyko vienas siautulingiausių jubiliejinės Dainų šventės renginių – pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas. Čia susirinkusius džiugino ir pirmą kartą

Dainų šventėje dalyvavę būgnų, tūbų bei saksofonų orkestrai. Kiekvieno Lietuvos regiono kolektyvai pristatė jo savitumą ir originalumą atskleidžiančią programą, specialius šokėjų pasirodymus. Regionų ypatybes atspindėjo ir jų drabužiai. Koncertą vainikavo visų – atlikėjų ir žiūrovų – atliekama kompozicija „Šokim, grokim ir dainuokim“, kurioje skambėjo temos iš gerai žinomų dainų „Trys milijonai“, „Kregždutės“ ir „Mūsų dienos kaip šventė“.

TŪKSTANTINIS DAINŲ ŠVENTĖS CHORAS

Jubiliejinę Dainų šventę vainikavo finalinis renginys – Dainų diena. Jos metu netrūko vienijančių ritualų: renginiai prasidėjo šventės dalyvių eitynėmis iš Katedros aikštės į Vingio parką, kur vienu kvėpavimu dainas, su kuriomis užaugome, atliko per 12 tūkst. choristų iš 350 kolektyvų. Čia prisiminėme ne tik Dainų šventės ištakas – prieš 90 metų nuskaubėjusią pirmąją Dainų dieną, bet ir Baltijos kelio, sujungusio visus su daina, 25 metų jubiliejų. Ypatinga renginio akimirka – 21 val. kartu su viso pasaulio lietuviais susikibus už rankų sugiedota „Tautiška giesmė“.

Be to, šiomet pirmą kartą šventės organizatorių iniciatyva liepos 6-ąją minėta ir Tautinio kostiumo diena, todėl kartu su šventės dalyviais tautiniu kostiumu ar bent jau jo detale buvo kviečiami

Kanados lietuviai žyguoja eitynėse

pasipuošti ir šventės žiūrovai.

Dainų šventės dalyvių eitynėse žygiavo daugiau kaip 15 tūkst. choristų, šokėjų, aktorių, muzikantų ir kitų dalyvių.

Dainų dienos programą sudarė keturios dalys: nuo protėvių laikų iki dabarties ir ateities. Jos metu skambėjo ir daina iš pirmosios Dainų šventės „Per girią girelę“, publikai pristatyti nauji kūriniai „Mano gimtinė“ (žodžiai Maironio, muzika V. Miškinio), „Šalis mana“ (žodžiai Marcelijaus Martinaičio, muzika Algirdo Martinaičio). Finalo metu skambės šios dainų šventės simboliu tapusi „Kur giria žaliuoja“.

Be tradicinės chorinės muzikos perlų, programoje dalyvavo pučiamųjų orkestrai ir solistai.

Dainų diena

Dainų dienos kūrybinės grupės vadovas Vytautas Miškinis tik apgalvestavo, kad jo organizuojama diena paskutinė, todėl jis neturįs galimybės pabuvoti kitose Dainų šventės dienos ir renginiuose. Jis taip pat pažymėjo, kad Lietuvos dainų šventės neverta lyginti nei su latvių, nei su estų, mūsiškė esanti unikali. „Reikia tik džiaugtis, kad sugebame tokius dalykus surengti“, – pastebėjo jis. V. Miškinis sakė, kad Dainų diena pataiko į įvairaus klausytojo širdį

ir kad šiame šventėje net 40 proc. dainų atlikta *a cappella*. Panašiai kaip Šokių dienos vadovas, jis sakė, kad tenka daug keliauti ir lankyti kolektyvus, bet jokiū būdu jų neatbaidant, tik paskatinant dalyvauti, jei reikia, padedant, pamokant.

„ČIA - MANO NAMAI“ SUTELKĖ TŪKSTANČIUS

Jubiliejinė Dainų šventė sutelkė beveik šimtą tūkstančių atlikėjų ir žiūrovų iš Lietuvos ir pasaulio. Bendras atlikėjų iš Lietuvos ir dar 14 pasaulio šalių skaičius Dainų šventėje, pavadintoje „Čia – mano namai“, siekė 37 tūkstančius, o Dainų šventės renginius stebėjo daugiau kaip 50 tūkstančių žiūrovų: tiek jų susirinko į Dainų ir Šokių dienas, Ansamblių vakarą bei pučiamųjų instrumentų

orkestrų koncertą. Tūkstančiai vilniečių ir miesto svečių apsilankė kituose Dainų šventės renginiuose.

Daugiausia lankytojų sulaukė finalinis renginys – Dainų diena, į kurią susirinko per 30 tūkstančių žiūrovų.

Šokių dienos abu pasirodymus stebėjo 9,5 tūkst., Ansamblių vakaro – 7 tūkst., pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertą – 4 tūkstančiai žiūrovų.

„Be galo džiaugiamės, kad šiame prieme vieno Dainų šventės stalo susėdo toks gausus būrys lietuvių iš viso pasaulio. Šiais metais minimas jubiliejus mus paskatino sukurti dar įspūdingesnę šventės programą, kupiną dėmesio ne tik tradicijoms, bet ir naujovėms. Norime dar kartą padėkoti visiems, kurie kelerius metus rengė pasirodymus – kolektyvų vadovams, atlikėjams ir visiems, prisidėjusiems kuriant šią įspūdingą šventę“, – sakė Dainų šventės direktorius Saulius Liausa. Pasak jo, netrukus prasidės pasirengimas naujai, jau dvidešimtajai Dainų šventei.

Lietuvos dainų šventė – svarbiausias šalies kultūros įvykis, jungiantis visas kartas ir visus žmones, stiprinantis šalies tapatybę ir garsinantis jos vardą pasaulyje.

Šventėje dalyvavo daugiau nei tūkstantis atlikėjų iš Australijos, Argentinos, Baltarusijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos, Ukrainos, Urugvajaus ir Vokietijos. Vos šventei pasibaigus, Klaipėdoje vyksiamame Pasaulio lietuvių bendruomenės ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos kraštų pirmininkų suvažiavime PLB valdybos narė Jūratė Caspersen, atsakinga už kultūrą, jau kalbėjosi su kraštų pirmininkais apie tai, kad kitai Dainų šventei reikia pristatyti daugiau užsienio lietuvių kolektyvų ir pabandyti rasti lėšų atvežti tuos, kurie patys neišgali, bet labai nori dalyvauti Dainų šventėje. ■

Apdovanojimas

Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Liepos 6-osios – Valstybės dienos – proga už nuopelnus Lietuvai ir už šalies vardo garsinimą pasaulyje valstybinį apdovanojimą įteikė lietuvių meno ansamblio „Dainava“ dirigentui ir meno vadovui, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos vaikų choro „Vyturis“ steigėjui ir vadovui, lietuviybės ir Lietuvos nacionalinės kultūros puoselėtoju išėivijoje (JAV) Dariui Juozui Polikaičiui.

PRO MEMORIA. DAKTARAS JUOZAS PETRAS KAZICKAS

iepos 9 dieną Yst Hemptone (East Hampton), Niujorko valstijoje, JAV, savo namuose mirė daktaras Juozas Petras Kazickas. Velionis užgeso būdamas 96 metų. Tai buvo žmogus, pasiaukojęs savo šeimai ir Lietuvai, valstybininkas, dosnus filantropas, pragyvenęs nepaprastai aktyvų ir laimingą gyvenimą.

Daktaras J. P. Kazickas gimė 1918 m. Rusijos stepėse, į kurias iš Lietuvos jo protėvius ištrėmė tuometinė Rusijos caro valdžia. Į tėvų žemę J. P. Kazickas grįžo būdamas berniukas, tačiau 1944 metais, komunistinės okupacijos metu, vėl reikėjo bėgti iš jos. Po

trejų metų, praleistų Vokietijos pabėgėlių stovyklose, J. P. Kazickas laimėjo stipendiją Jeilio universitete ekonomikos mokslų doktorantūrai ir kartu su žmona Aleksandra bei dukra Jūrate laimingai įsikūrė Amerikoje. Sėkmė jį lydėjo visuose darbuose: ir versle, ir visuomeninėje veikloje, jis visada vertino naujas galimybes, tačiau per penkiasdešimt tamsių sovietinės okupacijos metų niekada nepamiršo savo Tėvynės. Dr. J. P. Kazickas nenuilstamai dirbo dėl Lietuvos laisvės: tardamasis su JAV Vyriausybės pareigūnais ir aktyviai remdamas Lietuvos Nepriklausomybės Sąjūdį. Kai Lietuva vėl tapo nepriklausoma valstybe, jis pritraukė pasaulinius verslininkus, įkūrė pirmąją mobiliųjų telefonų bendrovę ir sukūrė šeimos fondą, remiantį švietimo, kultūros ir socialinius klausimus sprendžiančias Lietuvos bei išeivijos organizacijas. Už gerus darbus dr. J. P. Kazickas nesyk buvo pagerbtas ir apdovanotas įvairių organizacijų, universitetų bei Lietuvos Vyriausybės.

Tačiau didžiausia dr. J. P. Kazicko meilė ir pasididžiavimas buvo jo šeima. Jis dievino žmoną Aleksandrą, kuri mirė būdama 91 metų, likus vos kelioms savaitėms iki jų 70-ojo vestuvių jubiliejaus. Jis buvo mylintis Jūratės, Juozo, Mykolo ir Jono tėvas ir labai skaudžiai išgyveno sūnaus Aleksandro mirtį, nutikusią 1976 metais. Atsida- vęs šeimai, žaismingas vienuo- likos nuostabių anūkų senelis, dr. J. P. Kazickas įkvėpdavo juos, dalindavosi su jais patarimais bei išmintimi.

Dr. Juozą P. Kazicką visada prisiminsime už jo begalinę meilę gyvenimui, žavesį ir draugiškumą, nesibaigiantį dėkingumą Aukščiausiam už Jo nesuskaičiuojamus palaiminimus. ■

Dėl skaudžios netekties mirus Juozui Kazickui reiškiu užuojautą artimiesiems, Pasaulio lietuvių bendruomenei.

Juozas Kazickas lieka Lietuvos istorijos puslapiuose ir mūsų atmintyje. Reikšdamas nuoširdžią užuojautą velionio vaikams ir artimiesiems, noriu pabrėžti, kad J. Kazicko – filantropo ir lietuviybės puoselėtojo – profesiniai pasiekimai, grįsti patriotizmu ir Lietuvos gerovės siekiu, rodė jaunajai šaliai kartai prasmingos veiklos pavyzdį.

Juozo Kazicko įsteigtas Kazickų šeimos labdaros fondas suteikė galimybių gabiems mokslininkams, jauniems talentams įgyvendinti svajones, toliau palaiko lituanistinių mokyklų veiklą JAV.

Filantropinė parama Lietuvos organizacijoms suteikė joms galimybę prasmingai veikti. Velionis buvo Valdovų rūmų atstatymo mecenatas ir vienas iš Valdovų rūmų paramos fondo steigėjų – tai puikus lietuviybės ir Lietuvos istorijos puoselėjimo pavyzdys.

1998 metų vasario 16-ąją Vals- tybės atkūrimo 80-mečio proga J. Kazickas buvo apdovanotas Lietu- vos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Didžiuoju kryžiumi. Anksčiau jis buvo gavęs Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžių, Sausio 13-osios atminimo medalį, kitų apdovano- jimų, tapęs Kauno technologijos universiteto garbės daktaru.

1990 m. jis padėjo Lietuvai įveikti diplomatinę izoliaciją. 2012 m. eko- nomikos mokslų daktaras J. Kazickas buvo apdovanotas LR prezidentū- roje per „Globalios Lietuvos“ lyderių apdovanojimus, jam skirta Užsienio reikalų ministerijos nominacija už viso gyvenimo pasiekimus.

Visada prisiminsime Juozo Kazicko neišsenkančią energiją kuriant gerovės Lietuvą: šlovingą savo žmonėmis, turtingą savo pasiekimų ir šviesios ateities. Jo pasišventimas Tėvynei, darbai lietuviybės labai niekada neišblės.

**LR užsienio reikalų ministras
Linas Linkevičius**

Netekus tėvo, verslininko, humanisto, Lietuvos patrioto dr. Juozo Ka- zicko, Pasaulio lietuvių bendruomenė užjaučia dukrą Jūratę bei sūnus Juozą, Mykolą ir Joną. Visas lietuviškas pasaulis liūdi kartu su Jumis.

PLB valdyba